

ภาคผนวก

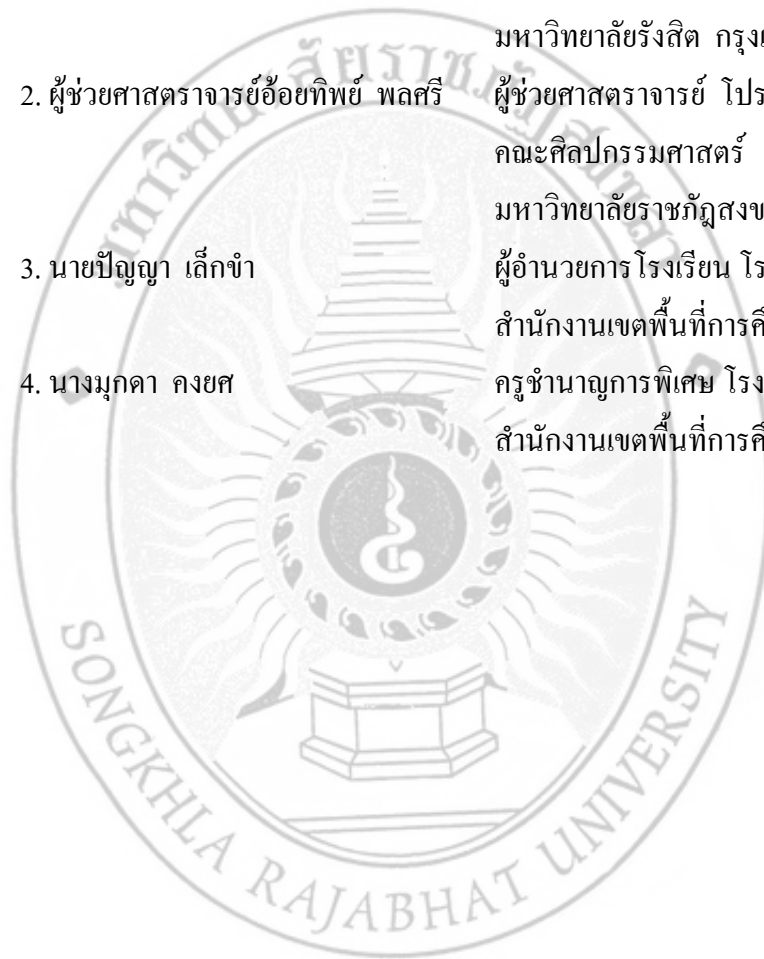
ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย มีรายนาม ดังนี้

1. ดร.ฉัตรวรัญ องค์กรสิงห์	อาจารย์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต กรุงเทพฯ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ้อยทิพย์ พลศรี	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โปรแกรมศิลปกรรม
คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
3. นายปัญญา เล็กจำ	ผู้อำนวยการ โรงเรียน โรงเรียนทับปุด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา
4. นางมุกดา คงยศ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อแสน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

สำเนา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 246

ที่ บวล. 164 /2552

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ้อยทิพย์ พลศรี

ด้วย นางปาริสุทธิ์ พรหมรักษ์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ดังนี้

1. ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวี โอภิชากร กรรมการที่ปรึกษา

บัดนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ผลพฤกษ์ไพโร)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ที่ ศธ ๐๕๖๐.๐๖/๐๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายปัญญา เล็กขำ

ด้วย นางปาริสุทธิ์ พรหมรักษ์ นักศึกษารหัส ๔๗G๓๑๕๑๐๑๓ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กำลังดำเนินการค้นคว้าเนื้อหาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวี โอภิชากร กรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ผลพุกภัยไพโร)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๗๔-๓๓ ๖๕๓๓ ต่อ ๒๔๖

โทรสาร. ๐ ๗๔-๓๓ ๖๕๔๘

ที่ ศธ ๐๕๖๐.๐๖/๐๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางมุกดา คงยศ

ด้วย นางปาริสุทธิ์ พรหมรักษ์ นักศึกษารหัส ๔๗G๓๑๕๑๐๑๓ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กำลังดำเนินการค้นคว้าเนื้อหาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวี โอภิชากร กรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ผลพุกภัยไพโร)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๗๔-๓๓ ๖๕๓๓ ต่อ ๒๔๖

โทรสาร. ๐ ๗๔-๓๓ ๖๕๔๘

ที่ ศธ ๐๕๖๐.๐๖/๐๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ฉัตรวีญ องคสิงห์

ด้วย นางปาริสุทธิ์ พรหมรักษ์ นักศึกษารหัส ๔๗G๓๑๕๑๐๑๓ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กำลังดำเนินการค้นคว้าเนื้อหาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะท้องถิ่น”

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวี โอภิชากร กรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ผลพุกภัยไพโร)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๗๔-๓๓ ๖๕๓๓ ต่อ ๒๔๖

โทรสาร. ๐ ๗๔-๓๓ ๖๕๔๘

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 1 แนวคำถามการสัมภาษณ์นักเรียน

การสนทนาสร้างความใกล้ชิด ความไว้นือเชื่อใจ

เริ่มการสนทนา

1. แนะนำตัวเอง
2. ขออนุญาตสัมภาษณ์
3. สนทนาเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน

อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. ต้องการศึกษาเป้าหมาย ลักษณะการดำรงชีวิตของคนในชุมชน กระบวนการเรียนรู้ และลักษณะการถ่ายทอดความรู้ ลักษณะของรูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการ ศิลปหัตถกรรม
2. ต้องการศึกษเกี่ยวกับเงื่อนไขและกระบวนการนำความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะถิ่น
3. ขอให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ เพื่อนำเสนอความคิดเป็นภาพรวมด้านวิชาการ

ขออนุญาตบันทึกเทป นำความคิดจากการสัมภาษณ์รวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานเป็นหลักฐานทางวิชาการด้านความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนตามหลักวิชาการเท่านั้น

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

- 1.1 ชื่อ – สกุล และอายุของนักเรียน
 - 1.2 ชั้นที่กำลังศึกษา
 - 1.3 ที่พักปัจจุบันของนักเรียน
 - 1.4 นักเรียนมีโอกาสได้เป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันประกวดผลงานด้านศิลปะหรือไม่ ที่ไหน เป็นจำนวนกี่ครั้งและผลเป็นอย่างไรบ้าง
 - 1.6 ครอบครัวของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร
- กรณีประกอบอาชีพด้านศิลปหัตถกรรม** ครอบครัวของนักเรียนประกอบเป็นอาชีพเสริม

หรืออาชีพหลัก งานศิลปหัตถกรรมดังกล่าวเป็นประเภทใด นักเรียนเห็นคนในครอบครัวทำงานศิลปหัตถกรรมดังกล่าวมาตั้งแต่เมื่อใด ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่ มีรายได้ต่อเดือนเท่าไร

กรณีไม่ประกอบอาชีพด้านศิลปหัตถกรรม หากครอบครัวนักเรียนไม่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรม ครอบครัวของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร มีรายได้ต่อเดือนเท่าไร

2. เป้าหมายและลักษณะการดำรงชีวิตของคนในชุมชน รูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการศิลปหัตถกรรม

2.1 คนในชุมชนของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้าง

2.2 คนในครอบครัวของนักเรียนหรือผู้อื่น เล่าให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นในสมัยก่อนหรือไม่

กรณีมีผู้เล่าให้ฟัง ใครคือผู้เล่าให้นักเรียนฟัง เล่าว่าอย่างไรบ้าง

กรณีไม่เคยมีใครเล่าให้ฟัง นักเรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับความเป็นมาของศิลปหัตถกรรมในสมัยก่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.3 งานศิลปหัตถกรรมของคนในชุมชนของนักเรียน เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง

2.4 นักเรียนคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นดังกล่าว มีความสำคัญกับคนในชุมชนของนักเรียนอย่างไร

2.5 นักเรียนเคยถามปราชญ์ท้องถิ่นหรือไม่ว่า เพราะเหตุใดจึงยังสร้างงานศิลปหัตถกรรม หากไม่เคยตั้งคำถาม นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดปราชญ์ท้องถิ่น จึงยังสร้างผลงานศิลปหัตถกรรม และนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ที่เห็นปราชญ์ท้องถิ่นยังคงสร้างผลงานศิลปหัตถกรรม

3. เงื่อนไขของการนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นด้านศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

3.1 นักเรียนคิดว่าควรนำความรู้เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.2 โรงเรียนเคยนำความรู้เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาสอนให้กับนักเรียนหรือไม่ เป็นศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง เป็นการสอนของครูหรือปราชญ์ท้องถิ่น สอนในวิชาอะไร นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้สอนใช้วิธีการสอนอย่างไร มีเงื่อนไขหรือไม่ เงื่อนไขดังกล่าวคืออะไร

4. การสร้างและการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะทัศนกรรมท้องถิ่น

4.1 นักเรียนคิดว่าศิลปะทัศนกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

4.2 การนำศิลปะทัศนกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร

4.3 นักเรียนคิดว่าจะให้มีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร สอนในเรื่องอะไรบ้าง จะให้ใครเป็นผู้สอนศิลปะทัศนกรรมให้กับนักเรียน เพราะเหตุใด

4.4 นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ที่จะให้เพื่อนของนักเรียนหรือคนในชุมชนเห็นคุณค่าความสำคัญ อนุรักษ์และสืบทอดศิลปะทัศนกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 2 แนวคำถามการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น

การสนทนาสร้างความใกล้ชิด ความไว้นือเชื่อใจ

เริ่มการสนทนา

1. แนะนำตัวเอง
2. ขออนุญาตสัมภาษณ์
3. สนทนาเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน

อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. ต้องการศึกษเป้าหมาย ลักษณะการดำรงชีวิตของคนในชุมชน กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้ ลักษณะของรูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการศิลปหัตถกรรม
 2. ต้องการศึกษเกี่ยวกับเงื่อนไขและกระบวนการนำความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะถิ่น
 3. ขอให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ เพื่อนำเสนอความคิดเป็นภาพรวมด้านวิชาการ
- ขออนุญาตบันทึกเทป** นำความคิดจากการสัมภาษณ์รวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานเป็นหลักฐานทางวิชาการด้านความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนตามหลักวิชาการเท่านั้น

1. ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ท้องถิ่น

- 1.1 ชื่อ – สกุล อายุและอาชีพของปราชญ์ท้องถิ่น
- 1.2 ระดับการศึกษาของปราชญ์ท้องถิ่น
- 1.4 รายได้ต่อเดือนของท่าน
- 1.3 งานศิลปหัตถกรรมที่เชี่ยวชาญของปราชญ์ท้องถิ่น ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่
- 1.4 ที่พักปัจจุบันของปราชญ์ท้องถิ่น

2. เป้าหมาย และลักษณะการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

- 2.1 ท่านเป็นคนในท้องถิ่นหรือไม่ ถ้าไม่มาอาศัยอยู่ในชุมชนนี้เป็นเวลากี่ปี
- 2.2 ท่านนำศิลปหัตถกรรมมาประกอบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม มีรายได้ต่อเดือนเท่าไร
- 2.3 ขอให้ท่านเล่าถึงเรื่องราวงานศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นในสมัยก่อนให้ฟัง
- 2.4 ท่านคิดว่างานศิลปหัตถกรรมมีความสำคัญกับคนในชุมชนอย่างไร

3. กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

- 3.1 ผลงานศิลปหัตถกรรมของท่านเป็นประเภทและรูปแบบใดบ้าง
- 3.2 ผลงานศิลปหัตถกรรมของท่านสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อการจำหน่าย หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด (เป้าหมาย) หากมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดจำหน่าย รูปแบบงานมีราคาอย่างไรบ้าง กลุ่มเป้าหมายเป็นใครบ้าง
- 3.3 ท่านได้รับการถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นจากใคร เมื่อไร มีความคิดเห็นอย่างไร ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้
- 3.4 ขั้นตอนการถ่ายทอดและการเรียนรู้ศิลปหัตถกรรมของท่าน มีวิธีการอย่างไรบ้าง (กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้)
- 3.5 ท่านมีประสบการณ์การถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมให้กับบุคคลอื่นหรือไม่ เป็นใครบ้าง เป็นจำนวนกี่ครั้ง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่ได้ถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมให้กับบุคคลอื่น
- 3.6 ท่านถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมของท่านให้กับบุคคลอื่น ด้วยวิธีการอย่างไรบ้าง (ลักษณะการถ่ายทอดความรู้)

4. รูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

- 4.1 รูปแบบงานศิลปหัตถกรรมของท่านมีลักษณะอย่างไร ได้แนวความคิดสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมมาจากสิ่งใด วัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการปฏิบัติเป็นอย่างไร (รูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการ)
- 4.2 นอกจากงานศิลปหัตถกรรมของท่านแล้ว งานศิลปหัตถกรรมของคนในชุมชนมีหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบของงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นของคนในชุมชน รวมทั้งข้อเสนอแนะตามแนวคิดของท่าน (รูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการ)

5. เจื่อนใจของการนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

5.1 ท่านคิดว่าควรนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

5.2 หากนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียน ท่านคิดว่ามีเจื่อนใจหรือไม่ เจื่อนใจดังกล่าวคืออะไรบ้าง

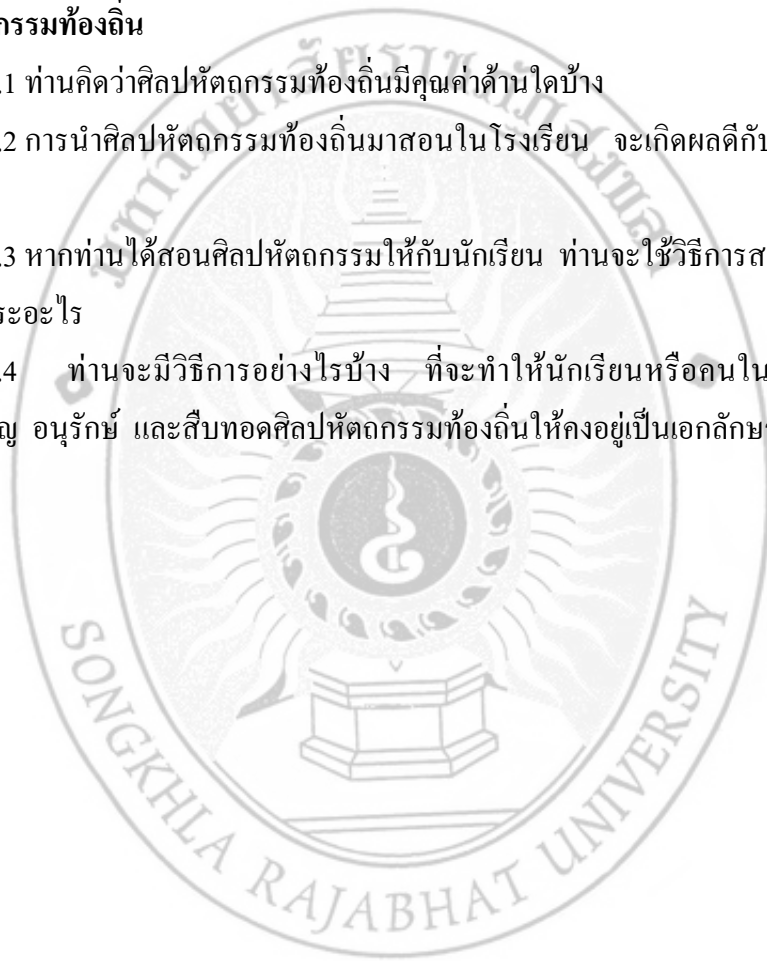
6. การสร้างและการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

6.1 ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

6.2 การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาสอนในโรงเรียน จะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร

6.3 หากท่านได้สอนศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียน ท่านจะใช้วิธีการสอนอย่างไร สอนในเนื้อหาสาระอะไร

6.4 ท่านจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ที่จะทำให้นักเรียนหรือคนในชุมชน เห็นคุณค่า ความสำคัญ อนุรักษ์ และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 3 แนวคำถามการสัมภาษณ์บุคคลทั่วไปในชุมชน

การสนทนาสร้างความใกล้ชิด ความไว้นือเชื่อใจ

เริ่มการสนทนา

1. แนะนำตัวเอง
2. ขออนุญาตสัมภาษณ์
3. สนทนาเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน

อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. ต้องการศึกษเป้าหมาย ลักษณะการดำรงชีวิตของคนในชุมชน กระบวนการเรียนรู้ และลักษณะการถ่ายทอดความรู้ ลักษณะของรูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการศิลปหัตถกรรม

2. ต้องการศึกษเกี่ยวกับเงื่อนไขและกระบวนการนำความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะถิ่น

3. ขอให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ เพื่อนำเสนอความคิดเป็นภาพรวมด้านวิชาการ

ขออนุญาตบันทึกเทป นำความคิดจากการสัมภาษณ์รวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานเป็นหลักฐานทางวิชาการด้านความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนตามหลักวิชาการเท่านั้น

1. ข้อมูลทั่วไปของบุคคลทั่วไปในชุมชน

- 1.1 ชื่อ – สกุล อายุ และอาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์
- 1.2 ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์
- 1.3 ที่พักปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 1.4 มีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรมหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใด มีประสบการณ์ตั้งแต่เมื่อใด ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่ รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลาที่ปี

2. เป้าหมายและลักษณะการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

- 2.1 ท่านเป็นคนในชุมชนนี้หรือไม่ ถ้าไม่ท่านมาอาศัยอยู่ที่ชุมชนนี้ตั้งแต่เมื่อใด
- 2.2 คนในชุมชนของท่านประกอบอาชีพอะไรบ้าง

2.3 ท่านมีรายได้อื่นเท่าไร มีอาชีพเสริมหรือไม่ เป็นอาชีพอะไร มีรายได้อื่นเท่าไร

2.4 ท่านเคยได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นในสมัยก่อนหรือไม่ ใครคือผู้เล่าให้ฟัง เล่าว่าอย่างไรบ้าง

2.5 ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น มีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอย่างไร

3. กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

3.1 ท่านเคยใช้ประโยชน์จากงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่นหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ใช้เพื่อประโยชน์ด้านใด (เป้าหมาย)

3.2 ท่านเคยได้รับการถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นหรือไม่ เป็นศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ได้รับการถ่ายทอดจากใคร ตั้งแต่เมื่อไร มีความคิดเห็นอย่างไรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

3.3 ท่านได้รับการถ่ายทอดและเรียนรู้ศิลปหัตถกรรมด้วยวิธีการอย่างไร (กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้)

3.4 ท่านได้นำความรู้ศิลปหัตถกรรมไปถ่ายทอดให้บุคคลอื่นหรือไม่

กรณีมีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรม ท่านได้ถ่ายทอดให้ใครบ้าง เป็นจำนวนกี่ครั้ง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมให้กับบุคคลอื่น และท่านใช้วิธีการการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นอย่างไร (กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้)

กรณีไม่มีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อปราชญ์ท้องถิ่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ศิลปหัตถกรรมให้กับบุคคลอื่น

4. ทัศนคติและรูปแบบเชิงปฏิบัติการศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

4.1 ศิลปหัตถกรรมในชุมชนของท่านมีประเภทใดบ้าง

4.2 ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบของงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นของคนในชุมชน รวมทั้งข้อเสนอแนะตามแนวความคิดของท่าน (รูปความคิดและรูปแบบเชิงปฏิบัติการ)

5. เจื่อนใจของการนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

5.1 ท่านคิดว่าควรนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

5.2 หากนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ท่านคิดว่ามีเจื่อนใจหรือไม่ เจื่อนใจดังกล่าวคืออะไรบ้าง

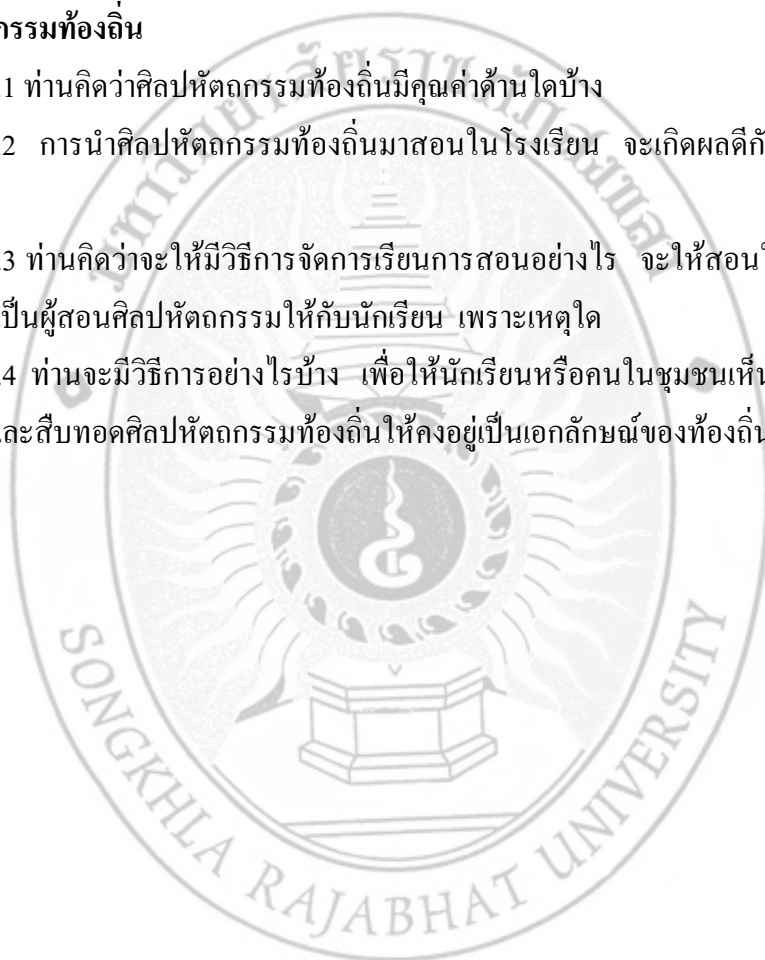
6. การสร้างและการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

6.1 ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

6.2 การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาสอนในโรงเรียน จะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร

6.3 ท่านคิดว่าจะให้มีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร จะให้สอนในเนื้อหาสาระอะไร จะให้ใครเป็นผู้สอนศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียน เพราะเหตุใด

6.4 ท่านจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง เพื่อให้นักเรียนหรือคนในชุมชนเห็นคุณค่า ความสำคัญ อนุรักษ์ และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 4 แนวคำถามการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปะ

การสนทนาสร้างความใกล้ชิด ความไว้นือเชื่อใจ

เริ่มสนทนา

1. แนะนำตัวเอง
2. ขออนุญาตสัมภาษณ์
3. สนทนาเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน

อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. ต้องการศึกษาระบบการเรียนรู้อะไรและลักษณะการถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปหัตถกรรม
2. ต้องการศึกษเกี่ยวกับเงื่อนไขและกระบวนการนำความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะถิ่น

3. ขอให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ เพื่อนำเสนอความคิดเป็นภาพรวมด้านวิชาการ

ขออนุญาตบันทึกเทป นำความคิดจากการสัมภาษณ์รวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานเป็นหลักฐานทางวิชาการด้านความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนตามหลักวิชาการเท่านั้น

1. ข้อมูลทั่วไปของครู

- 1.1 ชื่อ – สกุลและอายุของครู
- 1.2 ระดับการศึกษาของครู
- 1.3 ประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะจำนวนกี่ปี
- 1.4 ที่พักปัจจุบันของครู
- 1.5 มีประสบการณ์ศิลปหัตถกรรมหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใด มีประสบการณ์ตั้งแต่เมื่อไร ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่ รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลากี่ปี

2. กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้ศิลปะท้องถิ่นด้านศิลปหัตถกรรม

- 2.1 ท่านเคยใช้ประโยชน์จากงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่นหรือไม่ เป็นศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ใช้เพื่อประโยชน์ด้านใด (เป้าหมาย)

2.2 ท่านเคยได้รับการถ่ายทอดหรือมีประสบการณ์ศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นหรือไม่ เป็นศิลปะหัตถกรรมประเภทใด ได้รับการถ่ายทอดจากใคร ตั้งแต่เมื่อไร มีความคิดเห็นอย่างไรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

2.3 ท่านได้รับการถ่ายทอดและเรียนรู้ศิลปะหัตถกรรมอย่างไร (กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้)

2.4 ท่านได้นำความรู้ศิลปะหัตถกรรมไปถ่ายทอดให้บุคคลอื่นหรือไม่

กรณีมีประสบการณ์ด้านศิลปะหัตถกรรม ท่านได้ถ่ายทอดให้ใครบ้าง เป็นจำนวนกี่ครั้ง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะหัตถกรรมให้กับบุคคลอื่น และท่านใช้วิธีการการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นอย่างไร (กระบวนการเรียนรู้และลักษณะการถ่ายทอดความรู้)

กรณีไม่มีประสบการณ์ด้านศิลปะหัตถกรรม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อปราชญ์ท้องถิ่นที่ได้ถ่ายทอดความรู้ศิลปะหัตถกรรมให้กับบุคคลอื่น

3. เจื่อนใจและกระบวนการนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

3.1 ท่านคิดว่าควรนำศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.2 หากนำศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ท่านคิดว่ามีเจื่อนใจหรือไม่ เจื่อนใจด้านใดบ้าง

3.3 ท่านจะมีกระบวนการอย่างไรบ้างในการที่จะนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

4. การสร้างและการกำหนดแนวทางเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น

4.1 ท่านคิดว่าศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

4.2 การนำศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร

4.3 ท่านจะมีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านศิลปะหัตถกรรมให้กับนักเรียนอย่างไรบ้าง จะสอนในเนื้อหาสาระอะไร

4.4 ท่านจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ที่จะทำให้นักเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญ อนุรักษ์และสืบทอดศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ระดับลึก

ชุดที่ 5 แนวคำถามการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

การสนทนาสร้างความใกล้ชิด ความไว้นือเชื่อใจ

เริ่มสนทนา

1. แนะนำตัวเอง
2. ขออนุญาตสัมภาษณ์
3. สนทนาเกี่ยวกับแนวคิดทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน

อธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์

1. ต้องการศึกษเกี่ยวกับเงื่อนไขและกระบวนการนำความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะถิ่น

2. ขอให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ เพื่อนำเสนอความคิดเป็นภาพรวมด้านวิชาการ

ขออนุญาตบันทึกเทป นำความคิดจากการสัมภาษณ์รวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานเป็นหลักฐานทางวิชาการด้านความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนตามหลักวิชาการเท่านั้น

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา

- 1.1 ชื่อ – สกุล และอายุของผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.3 ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาทั้งหมดจำนวนกี่ปี
- 1.4 ที่พักปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.5 มีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรมหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง มีประสบการณ์เมื่อไร ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่ รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลากี่ปี

2. เงื่อนไขและกระบวนการนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน

2.1 โรงเรียนเคยนำศิลปหัตถกรรมของปราชญ์ท้องถิ่นในชุมชนมาจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนหรือไม่ เป็นศิลปหัตถกรรมด้านใดบ้าง ในวิชาอะไร

2.2 ท่านคิดว่าศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น มีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอย่างไร

2.3 ท่านคิดว่า ควรนำศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.4 ท่านจะมีกระบวนการอย่างไร ที่จะนำศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีเงื่อนไขหรือไม่ เงื่อนไขด้านใดบ้าง

3. การสร้างและการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านคุณค่าศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น

3.1 ท่านคิดว่าศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

3.2 การนำศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษาในโรงเรียนของท่าน จะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร ท่านจะมีนโยบายให้กับครูสอนวิชาศิลปะอย่างไร ท่านจะส่งเสริมหรือสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไรบ้าง

3.3 ท่านจะมีกระบวนการอย่างไร ที่จะทำให้นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่า ความสำคัญ อนุรักษ์และสืบทอดศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ระดับลึก

สัมภาษณ์เด็กหญิงวิไลพร วิจิตรวงศ์

นักเรียน

สัมภาษณ์โดยนางปาริสุทธิ พรหมรักษ์

วันที่ 10 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551

- ถาม ชื่อ – สกุล และอายุของนักเรียน
- ตอบ เด็กหญิงวิไลพร วิจิตรวงศ์ อายุ 13 ปี
- ถาม กำลังศึกษาอยู่ชั้นไหนคะ
- ตอบ มัธยมศึกษาปีที่ 1
- ถาม เลขที่บ้านของนักเรียน
- ตอบ 9/3 หมู่ที่ 4 ตำบลคุระ อำเภอกุระบุรี จังหวัดพังงา
- ถาม นักเรียนเคยเข้าร่วมการแข่งขันประกวดผลงานด้านศิลปะหรือเป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันประกวดผลงานด้านศิลปะหรือไม่ ถ้าเคยเข้าร่วม จำได้หรือไม่ว่าจำนวนกี่ครั้งที่ไหนบ้าง
- ตอบ เคยค่ะ ประกวดวาดภาพหลายครั้ง น่าจะเกิน 10 ครั้ง ที่เทศบาลตำบลคุระ ที่ศูนย์วิจัยชายฝั่งระนอง ที่โรงเรียนคุระบุรีที่นางย่อนคะ ที่โรงเรียนด้วยค่ะ เวลาโรงเรียนจัดกิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันงดสูบบุหรี่โลก กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมวันเข้าพรรษา หลายกิจกรรมค่ะ โรงเรียนจัดประกวดบ่อยค่ะ
- ถาม ผลเป็นอย่างไรบ้างหรือค่ะ
- ตอบ ก็ส่วนใหญ่จะได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ได้รับรางวัลชมเชยบ้าง มีของรางวัลและเกียรติบัตร เคยได้รับเงินรางวัลด้วยค่ะ
- ถาม ครอบครัวของนักเรียนประกอบอาชีพด้านศิลปะหัตถกรรมหรือไม่
- ตอบ งานศิลปะหัตถกรรมคืองานฝีมือที่ทำด้วยมือใช้มีดค่ะ
- ถาม ค่ะ เช่น การจัดดอกไม้สด การจับผ้าผูกผ้า การแกะสลัก ลงรักปิดทองค่ะ
- ถาม ไม่ได้ประกอบอาชีพด้านนี้ค่ะ
- ถาม ประกอบอาชีพอะไรคะ รายได้ต่อเดือนเท่าไร
- ตอบ รับจ้างค่ะ เป็นงานก่อสร้าง รายได้ประมาณ 5,000 – 6,000 บาท
- ถาม คนในชุมชนของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้างคะ
- ตอบ อาชีพประมง รับจ้างทั่วไป ทำสวนค่ะ สวนปาล์ม สวนยางพารา สวนผลไม้ก็มี ค้าขายด้วยค่ะ

- ถาม นักเรียนเคยได้ฟังคนในครอบครัวหรือผู้อื่นเล่าถึงงานศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นหรือไม่ ใครคือผู้เล่าให้นักเรียนฟัง เล่าว่าอย่างไรบ้าง
- ตอบ เคยค่ะ คนในหมู่บ้านค่ะ เล่าถึงการสานหมวกจากใบมะพร้าว เล่าว่ามีเพื่อนเป็นทหารมาจากชลบุรี มาพักที่บ้าน หลายปีแล้วประมาณ 10 ปีผ่านมาแล้ว เพื่อนก็สอนการสานหมวกให้ ฝึกอยู่ไม่นานประมาณหนึ่งเดือนก็ทำได้ ก็ได้เอาความรู้นี้มาสานหมวกเล่นเป็นงานอดิเรก ทำขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินและนำไปใช้ประโยชน์ได้ เอาไว้สวม ประหยัดดี โรงเรียนเคยเชิญมาเป็นวิทยากรด้วยค่ะ สอนในคาบชุมนุมศิลปะ
- ถาม งานศิลปะหัตถกรรมของคนในชุมชนของนักเรียนมีอะไรบ้าง
- ตอบ การสานเสื่อ การทอผ้า การทำผ้ามัดข้อม การปั้น
- ถาม นักเรียนคิดว่าศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นที่กล่าวมามีความสำคัญกับคนในชุมชนของนักเรียนอย่างไร
- ตอบ สำคัญค่ะ เพราะศิลปะหัตถกรรมบางอย่างเป็นอาชีพของเขา ทำรายได้ให้กับครอบครัว บางอย่างเขาทำไว้ใช้เองค่ะ ลดค่าใช้จ่ายไม่ต้องซื้อ
- ถาม นักเรียนเคยถามปราชญ์ท้องถิ่นหรือไม่ว่าเพราะเหตุใดจึงยังสร้างผลงานศิลปะหัตถกรรม
- ตอบ ไม่เคยค่ะ
- ถาม นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดปราชญ์ท้องถิ่นจึงยังสร้างผลงานศิลปะหัตถกรรม ซึ่งเป็นงานฝีมือที่ต้องใช้เวลาและความละเอียดอ่อน
- ตอบ คิดว่าปราชญ์ท้องถิ่นจะอนุรักษ์ศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นไว้ ว่าเป็นงานฝีมือจริงๆ
- ถาม นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง ที่เห็นปราชญ์ท้องถิ่นยังคงสร้างผลงานศิลปะหัตถกรรมอยู่ ทั้งที่ในปัจจุบันมีการใช้เครื่องจักรเข้ามาสร้างผลงานได้
- ตอบ รู้สึกดีค่ะ เป็นคนที่ชอบงานศิลปะหัตถกรรมอยู่แล้ว ภูมิใจ รู้สึกอยากให้คนอื่นได้รู้ว่าชุมชนของเรามีอะไรดีบ้าง มีอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้าง อยากให้มีการส่งเสริมมากๆ ไม่อยากให้สูญหายค่ะ เสียหายความรู้เก่าๆ อยากเก่งเหมือนปราชญ์ท้องถิ่นค่ะ
- ถาม นักเรียนคิดว่าความรู้เกี่ยวกับศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ตอบ ควรนำมาสอนในโรงเรียนค่ะ เพราะนักเรียนจะได้นำไปประกอบอาชีพหรือทำเป็นอาชีพเสริมได้
- ถาม โรงเรียนเคยนำความรู้เกี่ยวกับศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนหรือไม่ เป็นศิลปะหัตถกรรมประเภทใดบ้างค่ะ
- ตอบ เคยค่ะ การปั้น การสานหมวกใบมะพร้าว การปักผ้า

- ถาม ตอนนั้นเป็นการสอนของครูหรือปราชญ์ท้องถิ่นค่ะ
- ตอบ ทั้งครูและปราชญ์ท้องถิ่นสอนค่ะ
- ถาม ส่วนใหญ่สอนในวิชาอะไร และนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรอย่างไร
- ตอบ วิชาศิลปะค่ะ วิชางานบ้าน คาบชุมนุมศิลปะด้วยค่ะ รู้สึกตื่นเต้น ได้ทำผลงานเป็นชิ้นๆ ให้เห็น อยากเก่ง อยากให้สอนต่อเนื่องให้เกิดความชำนาญมากกว่านี้ คือเวลาที่เรียนน้อยไปไม่ได้สอนระยะยาว
- ถาม ผู้สอนใช้วิธีการสอนอย่างไรบ้าง
- ตอบ ส่วนใหญ่จะทำให้ดูค่ะ แล้วก็ให้นักเรียนปฏิบัติตาม อ้อ มีการแข่งขันประกวดความคิดสร้างสรรค์ตกแต่งหมวกใบมะพร้าวที่สานเสร็จแล้วด้วยค่ะ มีของรางวัลและเกียรติบัตรสำหรับผู้ชนะด้วย
- ถาม ตอนนั้นมีเงื่อนไขอะไรมั๊ยค่ะ เงื่อนไข หมายถึง ข้อแม้ ข้อตกลงหรือข้อจำกัดในการเรียนค่ะ เป็นเงื่อนไขด้านใดบ้าง
- ตอบ มีค่ะ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่นไม่มีเวลาสอนอย่างเพียงพอ ครูและปราชญ์ท้องถิ่นมาสอนในเวลาสั้นๆ ไม่ต่อเนื่อง เวลานั้น บางครั้งสอนไม่ถึงชั่วโมง บางครั้งสอนเทอมเดียว เทอมสองไม่มี ทำให้ยังทำผลงานยังไม่ดีเท่าที่ควร ยังไม่เกิดความชำนาญ คือ อุปกรณ์ต้องพร้อมและเพียงพอ ปราชญ์ท้องถิ่นต้องเสียสละเวลาในการสอนอย่างมาก เวลาในการเรียนต้องให้เป็นระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่สอนนิดเดียว
- ถาม นักเรียนคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง
- ตอบ มีคุณค่าด้านความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ชุมชนมีศิลปหัตถกรรมอะไรดีบ้าง การทำให้ใจเย็น ผ่อนคลายความเครียดเวลาเครียด
- ถาม การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร
- ตอบ เกิดผลดีกับนักเรียน เพราะนักเรียนจะได้เรียนรู้ว่าศิลปหัตถกรรมมีวิธีการทำอย่างไร จะทำได้และนำไปประกอบอาชีพหรือทำเป็นอาชีพเสริม เกิดความเพลิดเพลิน คลายความเครียด เกิดผลดีต่อปราชญ์ท้องถิ่น เพราะปราชญ์ท้องถิ่นจะได้สอนความรู้ให้กับผู้อื่น เป็นการพัฒนาทักษะของปราชญ์ท้องถิ่นด้วย เกิดผลดีต่อครู เพราะจะได้ลดภาระงานของครู
- ถาม หากมีการนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน นักเรียนอยากเรียนรู้เนื้อหาสาระอะไรของศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นบ้าง หมายถึงอยากให้คนสอนสอนงานศิลปหัตถกรรมในเรื่องอะไรบ้างค่ะ

- ตอบ ประวัติความเป็นมาของศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น ขั้นตอนการทำ ประโยชน์การใช้ รูปแบบในอดีต รูปแบบที่ควรเป็นในอนาคต
- ถาม นักเรียนอยากจะทำให้ใครมาสอนศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียนค่ะ เพราะเหตุใด
- ตอบ ปราชญ์ท้องถิ่น เพราะปราชญ์ท้องถิ่นน่าจะมีความชำนาญในงานศิลปหัตถกรรมมากกว่า ทำมานานกว่า มีประสบการณ์ชีวิตมากกว่า
- ถาม นักเรียนอยากให้ปราชญ์ท้องถิ่นสอนอย่างไรบ้าง
- ตอบ อยากให้สอนความรู้ทั่วไป ประวัติความเป็นมาของศิลปหัตถกรรม สอนวิธีการทำทีละขั้นตอน ให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง สอนให้ทำได้สวยๆ จะได้ขายได้ หรือว่าเอาไปเป็นของขวัญคนอื่นได้ จัดให้มีการประกวดการแข่งขันสร้างผลงานให้แตกต่างจากของเดิม อยากให้มีการจัดนิทรรศการผลงานศิลปหัตถกรรมของนักเรียนแสดงด้วย
- ถาม นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ที่จะให้เพื่อนของนักเรียนหรือผู้อื่นเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความรู้สึกหวงแหน อยากจะอนุรักษ์และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- ตอบ ชักจูงพูดโน้มน้าวให้ลองมาศึกษางานศิลปหัตถกรรม นำเพื่อนไปบ้านปราชญ์ท้องถิ่น ชื้อผลงานของปราชญ์ท้องถิ่น

สัมภาษณ์นายมนศักดิ์ ดวงแก้ว
 ปราชญ์ท้องถิ่น
 สัมภาษณ์โดยนางปาริสุทธิ พรหมรักษ์
 วันที่ 23 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2552

- ถาม ชื่อ – สกุล อายุและอาชีพของท่าน
 ตอบ นายมนศักดิ์ ดวงแก้ว อายุ 42 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นประติมากรครับ
- ถาม ระดับการศึกษาของท่าน
 ตอบ ปริญญาตรี
- ถาม งานศิลปหัตถกรรมที่เกี่ยวข้องชาญของท่าน
 ตอบ งานประติมากรรมครับ
- ถาม ปัจจุบันยังทำอยู่ไหมคะ
 ตอบ ครับ
- ถาม รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลากี่ปี
 ตอบ ประมาณ 7 – 8 ปี
- ถาม บ้านเลขที่ที่พักปัจจุบันของท่าน
 ตอบ 5 หมู่ที่ 9 ตำบลคุระ อำเภอกุระบุรี จังหวัดพังงา
- ถาม ท่านเป็นคนในพื้นที่หรือไม่
 ตอบ เดิมทีเป็นคนท้องถิ่น มาอยู่ที่นี้ประมาณ 30 กว่าปีแล้ว
- ถาม คนในชุมชนของท่านประกอบอาชีพอะไรบ้าง
 ตอบ ค้าขาย ประมง ทำสวน รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว
- ถาม ท่านได้นำความรู้ด้านงานประติมากรรมมาประกอบเป็นอาชีพหลักไหมคะ
 ตอบ ครับ
- ถาม รายได้ต่อเดือนเท่าไรคะ
 ตอบ 20,000 - 30,000 บาท
- ถาม มีอาชีพเสริมบ้างไหมคะ
 ตอบ เป็นวิทยากรพิเศษให้กับโรงเรียน และสถาบันการศึกษาต่างๆ
- ถาม รายได้จากการเป็นวิทยากรต่อเดือนเท่าไรคะ
 ตอบ ประมาณ 3,000 บาท
- ถาม ขอให้ท่านเล่าถึงงานศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นในสมัยก่อนให้ฟังหน่อยคะ

- ตอบ หัตถกรรมเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ทำด้วยมือเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของคนสมัยก่อน โดยเฉพาะงานจักสาน จะถูกนำมาใช้ประโยชน์มาก วัสดุที่ใช้จะนำวัสดุที่มีมากในท้องถิ่น มาทำและพัฒนารูปแบบจนเหมาะสมกับการใช้จนถึงปัจจุบัน เมื่อก่อนคนที่นี้จะสานแข่งไม้ไผ่ สานเสื่อใบเตย ตอนนี้ก็ยังทำอยู่บ้าง มีต่อเรือหัวโทงไว้ออกทะเลหาปลา
- ถาม ท่านคิดว่างานศิลปะหัตถกรรมมีความสำคัญกับคนในท้องถิ่นอย่างไรบ้าง
- ตอบ เป็นการใช้อุปกรณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นการใช้เวลาว่างมาทำงานศิลปะหัตถกรรมโดยการรวมกลุ่มกัน ทำเยอะก็นำไปขายเป็นรายได้ของครอบครัว
- ถาม ผลงานศิลปะหัตถกรรมของท่านเป็นประเภทใด และมีรูปแบบใดบ้าง
- ตอบ เป็นงานประติมากรรมทำตั้งแต่การหล่อ การปั้น การแกะสลัก ส่วนใหญ่จะทำงานหล่อ และปั้น งานแกะสลักจะทำเมื่อลูกค้าสั่งเท่านั้น ส่วนรูปแบบจะมีเยอะครบ หลากหลาย มีทั้งประติมากรรมนูนต่ำ ซึ่งเป็นงานที่มองเห็นได้ด้านหน้าด้านเดียว ประติมากรรมนูนสูง รายละเอียดของชิ้นงานจะมองเห็นได้ทั้งด้านหน้าและด้านข้าง และประติมากรรมลอยตัว เป็นงานที่มองเห็นได้รอบด้าน กินเนื้อที่ในอากาศ รูปแบบที่ทำจะมีตั้งแต่ไห กระจ่าง โคมไฟ ตุ๊กตา ภาพประติมากรรมฝาผนัง เศียรพระ องค์พระ นางกินรี นางในวรรณคดี สัตว์ต่างๆ ในป่าหิมพานต์ ซึ่งเป็นความเชื่อตามวรรณคดีของไทย
- ถาม ผลงานประติมากรรมของท่านสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด และกลุ่มเป้าหมายเป็นใครบ้าง
- ตอบ ทำจำหน่าย บางอย่างก็ใช้เองด้วยขายด้วย ส่วนใหญ่จะขายครบ กลุ่มคนซื้อก็หลากหลาย อาชีพ คนในพื้นที่จะน้อย เพราะกำลังซื้อน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นคนนอกชุมชน หลากหลายอาชีพ และเป็นฝรั่งนักท่องเที่ยวครบ จะมาซื้อเยอะหน่อย ราคาจะมีหลายราคาขึ้นอยู่กับขนาด วัสดุ ความยากง่ายในกรรมวิธีการทำ และความละเอียดของชิ้นงาน ครึ่ง ราคาจะมีตั้งแต่ชิ้นเล็กชิ้นละ 75 บาท จนถึงชิ้นใหญ่ราคาเป็นหลักพันครึ่ง
- ถาม ท่านได้รับการถ่ายทอดงานประติมากรรมจากใคร เมื่อไรคะ
- ตอบ จากครูที่โรงเรียนครับ เมื่อปี 2534
- ถาม ครูถ่ายทอดงานประติมากรรมให้ท่านด้วยวิธีการอย่างไรบ้าง
- ตอบ เริ่มแรกก็จะให้ดูตัวอย่างที่เป็นแบบสำเร็จ แนะนำขั้นตอนการทำ เทคนิคพื้นฐานให้เรา ก็มาประยุกต์ใช้โดยใช้ประสบการณ์จริงของตัวเองและการดูงาน ผมจะเพิ่มประสบการณ์ของผมเอง โดยใช้การบันทึกลงในสมุดบันทึกเล่มเล็ก ที่ผมติดตัวตลอดเวลา มีความคิดรูปแบบได้เมื่อใด ก็จะร่างลงในสมุดบันทึกทันที และเวลาไปเที่ยวที่ไหน หรือเห็นงานที่ไหน ผมก็จะถ่ายภาพเก็บไว้ด้วย แม้กระทั่งงานของผมเอง ผมก็จะถ่ายภาพเก็บไว้ทุกชิ้น
- ถาม ท่านได้ถ่ายทอดงานประติมากรรมให้กับบุคคลอื่นบ้างมั๊ยคะ

- ตอบ มีครับ
- ถาม เป็นใครบ้างคะ ถ่ายทอดให้เป็นจำนวนกี่ครั้ง
- ตอบ มีนักเรียน และคนที่สนใจในชุมชน ประมาณ 5 – 6 ครั้ง
- ถาม มีความคิดเห็นอย่างไรบ้างคะ ที่ได้ถ่ายทอดงานประติมากรรมให้กับบุคคลอื่น
- ตอบ เป็นความรู้สึกดีครับ จนยากที่จะบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ รู้สึกเล็กๆ ในใจว่างานที่ผมทำไม่สูญหายไปไหน ยังมีผู้สืบทอดต่อไป
- ถาม ท่านถ่ายทอดงานประติมากรรมให้กับบุคคลอื่นด้วยวิธีการอย่างไรบ้าง
- ตอบ คล้ายกับที่ครูเคยสอนครับ
- ถาม รูปแบบงานประติมากรรมของท่านเป็นอย่างไร ได้แนวความคิดมาจากสิ่งใด
- ตอบ เป็นงานปั้น งานหล่อ งานแกะสลัก ใช้วัสดุดินเหนียว จี๊ผึ้ง หินทราย รูปแบบมีหลากหลาย ตั้งแต่คน สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ ความเชื่อต่างๆ ในวรรณคดีไทย และศาสนา สำหรับลูกค้าที่ต้องการตกแต่งบ้าน จัดสวน ตกแต่งร้านหรือโรงแรม หรือว่าจะใช้ตามความพึงพอใจของเขา โดยเฉพาะแนวคิดที่เกี่ยวกับศาสนา ผมจะทำเป็นเศียรพระองค์พระ ให้นักสะสมหันมาสะสมงานของผม เพื่อลดการขโมยหรือตัดเศียรพระ
- ถาม มีวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไรบ้างคะ
- ตอบ อุปกรณ์ที่สำคัญสำหรับผม จะมี วัสดุขึ้นรูปประเภทดินเหนียว ดินน้ำมันหรือจี๊ผึ้ง และมีวัสดุสำหรับหล่อ ผมจะใช้ปูนปลาสเตอร์ หินทราย หรือซีเมนต์ครับ นอกนั้นเป็นอุปกรณ์ประกอบพวกกะละมัง พู่กัน น้ำ ขั้นตอนแรกจะทำการออกแบบงานลงในกระดาษ หลายๆ แบบ เลือกแบบมาใช้จริง ทำการขึ้นรูปด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน หรือจี๊ผึ้ง ตามแบบและขนาดที่ออกแบบไว้ แล้วนำน้ำยาล้างปูน สำหรับงานหล่อโดยเฉพาะมาให้ทั่ว จนได้ความหนาเพียงพอที่จะไม่ฉีกขาด ขณะที่ทำการหล่อ จะได้แม่พิมพ์ยางพารา ก่อนการหล่อทุกครั้ง จะต้องมีการครอบแม่พิมพ์ยางพาราด้วยปูนปลาสเตอร์ เพื่อประคองแม่พิมพ์ให้ทรงตัว หลังจากนั้นนำวัสดุที่จะหล่อ พวกปูนปลาสเตอร์ หินทรายหรือซีเมนต์หล่อลงไปแม่พิมพ์ยางพารา การผสมสัดส่วนตรงนี้ต้องให้เหมาะสมระวังอย่าให้มีฟองอากาศ รอให้แข็งตัวก่อนที่แกะแม่พิมพ์ออก ดูความเรียบร้อยตกแต่งรายละเอียดเพิ่มเติมก่อนนำไปจำหน่าย
- ถาม นอกจากงานศิลปหัตถกรรมของท่านแล้ว งานศิลปหัตถกรรมของคนในชุมชนมีหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบของงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นของคนในชุมชน รวมทั้งข้อเสนอแนะตามแนวคิดของท่าน

- ตอบ มีทอผ้า สานแข่งไม้ไผ่ ดอกไม้สด คิดว่าคนทำงานพวกนี้น้อยมาก เป็นเพราะตลาดของเราแคบ กำลังซื้อมีน้อย รูปแบบที่มีก็คืออยู่แต่ถ้าทำแล้วขายไม่ได้ ไม่มีใครซื้อ คนทำก็หมดกำลังใจ ต้องหาตลาดรองรับหรือต้องหาทำเล ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเปิดร้านจำหน่าย ส่วนรูปแบบเราปรับประยุกต์สร้างสรรค์ได้ ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า
- ถาม ท่านคิดว่าควรนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ตอบ ควรนำมาสอนในโรงเรียนครับ เพราะเป็นการสื่อสารกับเยาวชนกับคนรุ่นหลัง ให้มีความรู้จะได้มีการสืบทอดความรู้ต่อไป เป็นการปลูกฝังนักเรียนให้รักท้องถิ่น มีจิตใจดีงาม
- ถาม หากนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียน ท่านคิดว่ามีเงื่อนไขหรือไม่ เงื่อนไขดังกล่าวคืออะไรบ้าง
- ตอบ เงื่อนไขในการเรียนไข่ม้อยครับ
- ถาม ค่ะ
- ตอบ นักเรียนที่มาเรียนต้องตั้งใจเรียน รักและชอบงานศิลปหัตถกรรมจริงๆ นำความรู้ไปใช้จริง และนำไปสืบทอดถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมต่อไป
- ถาม ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง
- ตอบ คุณค่าด้านการปลูกฝังจิตใจให้ดีงาม ฝึกสมาธิ ใจเย็น ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คุณค่าความงามทางศิลปะที่อยู่ในงานหัตถกรรม คุณค่าด้านมรดกวัฒนธรรมความเป็นมาของท้องถิ่น
- ถาม การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาสอนในโรงเรียนจะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร
- ตอบ เกิดผลดีกับชุมชน เป็นการบอกว่าชุมชนมีงานศิลปหัตถกรรมอะไรบ้าง ที่ดึงดูดความสนใจให้คนอื่น ชุมชนอื่น นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี่และซื้อสินค้าศิลปหัตถกรรมของที่นี่ รายได้ก็จะเกิดกับชุมชน เกิดผลดีกับนักเรียน เยาวชนรุ่นหลัง สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ นักเรียนถ่ายทอดต่อไปได้ เป็นการต่อยอดความรู้ให้ได้ศึกษาต่อไปในอนาคต ตรงนี้จะเป็นพื้นฐานให้กับนักเรียน เกิดผลดีกับโรงเรียน โรงเรียนจะมีนักเรียนมีคุณภาพมีความสามารถด้านศิลปหัตถกรรม โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- ถาม ท่านคิดว่าควรให้ครูหรือปราชญ์ท้องถิ่นสอนศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียน เพราะเหตุใด
- ตอบ ควรช่วยกันทั้งสองคนครับ จะได้ช่วยดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยเหลือพึ่งพาในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน
- ถาม หากท่านได้สอนศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียน ท่านจะใช้วิธีการสอนอย่างไร

- ตอบ สาธิตและทำให้ดู ให้นักเรียนปฏิบัติตาม จดนิทรรศการให้นักเรียนได้โชว์ผลงาน โชว์วิธีการทำ โดยมีครูและปราชญ์ท้องถิ่นดูแลให้คำแนะนำ
- ถาม ท่านจะสอนในเรื่องอะไรบ้าง
- ตอบ สอนความรู้พื้นฐานทั่วไปทางศิลปะ ความรู้พื้นฐานทั่วไปและความเป็นมาของงานศิลปะหัตถกรรม สอนเทคนิค สอนขั้นตอนการทำ
- ถาม ท่านจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ที่จะทำให้นักเรียนหรือบุคคลอื่นเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความรู้สึกหวงแหน อยากจะอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- ตอบ ถ้าเป็นนักเรียนจะต้องใช้วิธีการปลูกฝังตั้งแต่เนิ่นๆ ผู้ปกครองพ่อแม่ที่บ้านพูดปลูกฝังให้รักท้องถิ่นให้ภูมิใจท้องถิ่นตั้งแต่เด็กๆ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติให้มีผลงานเป็นของตัวเอง นักเรียนจะได้ภูมิใจฝีมือตัวเอง และสามารถไปประกอบอาชีพได้ เปิดเสียงตามสายของหมู่บ้าน โนม้วนาวพูดถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้านของเราด้วยความภูมิใจ กระจายเสียงให้คนในท้องถิ่นได้รักท้องถิ่น ใช้วิธีการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาเรียนรู้ ที่สำคัญอาชีพนี้ไม่อยู่นิ่ง สามารถนำพื้นฐานความรู้ศิลปะหัตถกรรมไปต่อยอดความคิดสร้างสรรค์เป็นผลงานที่หลากหลาย สวยงามและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเฉพาะท้องถิ่นได้

สัมภาษณ์นางนลินษา เมืองแก้ว
 บุคคลทั่วไปในชุมชน
 สัมภาษณ์โดยนางปาริสุทธิ์ พรหมรักษ์
 วันที่ 29 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551

- ถาม ชื่อ – สกุล อายุ และอาชีพของท่าน
- ตอบ นางนลินษา เมืองแก้ว อายุ 45 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัวค่ะ พวกไม้แปรรูป
- ถาม ระดับการศึกษาของท่าน
- ตอบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
- ถาม เลขที่บ้านพักในปัจจุบันของท่าน
- ตอบ 138 หมู่ที่ 10 ตำบลคุระ อำเภอกุระบุรี จังหวัดพังงา
- ถาม เคยมีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรมหรือไม่ งานศิลปหัตถกรรมพวกงานฝีมือนะจะงานที่ทำด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ เช่น การแกะสลัก ลงรักปิดทอง การปั้น การร้อยมาลัย
- ตอบ เคยมีค่ะ
- ถาม เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใด
- ตอบ เป็นงานจิบผ้าผูกผ้า ใช้ผ้าตกแต่งเวลามิงานวัด ช่วยวัดตกแต่งซุ้ม ตกแต่งบริเวณรั้วให้สวยงาม ร่วมมือกับอบต. ตกแต่งเวทีประกวดนางนพมาศในวันลอยกระทงประจำปี ช่วยโรงเรียนผูกผ้าจิบผ้าต้อนรับพระเทพฯ ค่ะ
- ถาม มีประสบการณ์ตั้งแต่เมื่อใด
- ตอบ เริ่มผูกเป็นก็ประมาณ 4 – 5 ปีที่แล้ว
- ถาม ปัจจุบันยังทำอยู่ไหมคะ รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลากี่ปี
- ตอบ ก็ทำอยู่ค่ะ เมื่อถึงหน้าเทศกาลงานวัด งานลอยกระทง หรือว่าโรงเรียนขอความร่วมมือมาก็จะไปช่วยค่ะ
- ถาม ท่านเป็นคนในชุมชนนี้หรือไม่
- ตอบ ค่ะเป็นคนพื้นที่ อยู่มาตั้งแต่เกิดไม่ได้ย้ายไปไหน
- ถาม คนในชุมชนของท่านประกอบอาชีพอะไรบ้างคะ
- ตอบ ประมง ค้าขาย รับจ้าง ทำสวน มีเลี้ยงสัตว์บ้าง
- ถาม ท่านมีรายได้ต่อเดือนเท่าไร
- ตอบ 30,000 บาทค่ะ
- ถาม มีอาชีพเสริมหรือไม่คะ

- ตอบ ไม่มีค่ะ
- ถาม ท่านเคยได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับงานศิลปหัตถกรรมในสมัยก่อนหรือไม่ ใครคือผู้เล่าให้ฟังเล่าว่าอย่างไรบ้าง
- ตอบ ก็มีนะ ปู่จะเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนชาวบ้านที่นี่จะใช้เหล็กแผ่นเผาไฟให้ร้อนแล้วมาตีเป็นมิด ตีเป็นพริ้ว ที่เราใช้ในปัจจุบัน มีการทำเหล็กชุบหรือกระต่ายชุบมะพร้าวด้วย รูปแบบของกระต่ายจะมีหลากหลายตามจินตนาการของผู้ทำ ส่วนใหญ่จะเป็นรูปสัตว์
- ถาม ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างไรบ้าง
- ตอบ เป็นอาชีพของคนในชุมชน เป็นการดำรงความรู้ที่เคยมีมา เป็นมรดกที่สืบทอดของคนในครอบครัว
- ถาม ท่านใช้ประโยชน์จากงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่นหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ใช้เพื่อประโยชน์ด้านใด
- ตอบ เป็นงานทอผ้า งานมัดย้อมค่ะ จะซื้อมาเป็นของกำนัลให้กับผู้ใหญ่
- ถาม มีประสบการณ์ด้านการจับผ้าผูกผ้าอย่างเดียวหรือค่ะ
- ตอบ ก็มีการทำกระทงลอย
- ถาม ใครสอนให้ค่ะ สอนตั้งแต่เมื่อไร
- ตอบ พวกจับผ้าผูกผ้า จะรวมกลุ่มกันในกลุ่มแม่บ้าน อบต. ส่งไปอบรม คือว่าที่นี่จะมีการต้อนรับพระเทพฯ บ่อย งานวัดก็มีทุกปี ที่นี่ทางอบต. มองเห็นความสำคัญเลยส่งเสริมให้ไปอบรม จัดคนสอนให้ เป็นคนในหมู่บ้านของเรา ตอนนั้นก็ประมาณเกือบปีแล้วค่ะที่ไปอบรม
- ถาม เรามีวิธีการถ่ายทอดให้ท่านเรียนรู้ศิลปหัตถกรรมอย่างไรบ้าง
- ตอบ จะสอนตั้งแต่ลักษณะของผ้าที่ใช้ ควรเป็นผ้าอะไร แบบไหน สอนเรื่องสีเพื่อให้มีความรู้ที่จะจัดสีผ้าให้ดูเหมาะสมสวยงามเข้ากันได้ สอนการจับการจับผ้าให้เป็นแบบต่างๆ สอนวิธีการผูกผูกอย่างไรให้แน่น จะใช้ทั้งวิธีการให้ความรู้ สาธิตให้ดูก่อน แล้วให้ทำจริงในตอนที่สอน ทำอยู่นานเหมือนกัน
- ถาม ใช้เวลาเรียนนานไหมค่ะ
- ตอบ ประมาณ 2 – 3 เดือนค่ะ อาทิตย์นึงเรียน 2 วัน ใช้เวลาวันเสาร์อาทิตย์เกือบทั้งวัน
- ถาม แล้วการทำกระทงล่ะค่ะ
- ตอบ ก็ช่วยๆ เพื่อนที่เขาทำเป็นนะค่ะ คือหมู่บ้านเราจะมิงานลอยกระทงทุกปี อบต.จะจัดทุกปี มีการประกวดนางนพมาศ มีการประกวดกระทงทั้งประเภทสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์

มีการจำหน่ายกระทงหารายได้เป็นกองทุนของหมู่บ้านไว้พัฒนาหมู่บ้าน ก็ไปช่วยทำ
สังเกตเอา ทำเองด้วย ทำไปทำมา ก็สวยดีนะ

ถาม เคยนำความรู้นี้ถ่ายทอดให้คนอื่นมั้ยกะ

ตอบ ไม่นะ คือเราไม่มีเวลาตรงนั้น แต่ถ้ามีงานของหมู่บ้านก็จะไปช่วยเต็มที่ จะมีลูกมือมาช่วย
จับผ้าถือผ้า ตัดลวดให้ ไม่ได้สอนตรงนั้น แต่เขาคงได้รับประสบการณ์ในตัวแล้วมั้งกะ
คืออย่างน้อยถ้าเป็นคนชอบสังเกต สนใจอยู่แล้วก็สามารถทำได้ แต่ต้องฝึกฝนบ่อยๆ
ส่วนกระทงไม่ต้องพูดถึงคือเราก็พอทำได้ สวยตามสภาพของเรา เป็นการทำให้หารายได้
เป็นการกุศลนะ

ถาม ถ้ามีคนเชิญไปเป็นวิทยากร จะไปอบรมให้มั้ยกะ

ตอบ ยินดีมากกะ ขอให้บอกมา

ถาม จะมีความรู้สึกอย่างไรบ้างกะ ถ้าท่านได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่น

ตอบ รู้สึกดี ภูมิใจนะ มีคนเห็นความสำคัญของเรานะ

ถาม แล้วงานศิลปหัตถกรรมในชุมชนของท่านมีประเภทใดบ้างกะ

ตอบ งานปั้น ดอกไม้สด มาลัยดอกไม้สด ทอผ้า ผ้ามัดข้อม

ถาม ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบของงานศิลปหัตถกรรมของคนในชุมชน รวมทั้ง
ข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

ตอบ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับคนในท้องถิ่น แต่ถ้าต้องการเชิงการค้าต้องจัดให้หลากหลาย ก็
เห็นมีการพัฒนารูปแบบให้เยอะขึ้นนะกะ มีคนแนะนำแนะแนวทาง หาดตลาดให้ จะเป็น
ผลดีต่อชุมชนของเรา

ถาม ท่านคิดว่าควรนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ควรนำมาสอนนะ เพราะงานสมัยก่อนไม่มีให้เห็นแล้ว ถ้าได้นำมาสอนจะได้รักษาความรู้
นี้ไว้ไม่ให้สูญหาย

ถาม หากนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ท่านคิดว่ามี
เงื่อนไขในการเรียนเรื่องอะไรบ้าง

ตอบ ต้องจัดหาคนสอนที่เหมาะสมและชำนาญในงานศิลปหัตถกรรมจริงๆ ให้มีจำนวนคน
สอนอย่างเพียงพอและหลากหลายตามความต้องการของนักเรียน

ถาม ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

ตอบ ด้านความงาม ความละเอียดอ่อน คุณค่าด้านความเป็นมาของท้องถิ่นและงาน
ศิลปหัตถกรรม

ถาม การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาสอนในโรงเรียนจะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร

- ตอบ เกิดผลดีกับตัวคนสอน ได้เอาวิชาความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ไปด้วย ความรู้จะได้คงอยู่ เกิดความภูมิใจที่คนอื่นเห็นความสำคัญ เกิดผลดีกับนักเรียน นักเรียนนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ เกิดผลดีกับครู ครูจะได้รับความรู้ด้วยและช่วยถ่ายทอดต่อได้
- ถาม ท่านจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนหรือบุคคลอื่นเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความรู้สึกหวงแหน อยากจะอนุรักษ์และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป
- ตอบ รวบรวมแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ให้มีการถ่ายทอดความรู้

สัมภาษณ์นายธีรเดช ธีรุต
ครูผู้สอนวิชาศิลปะ
สัมภาษณ์โดยนางปาริสุทธิ พรหมรักษ์
วันที่ 19 เดือนธันวาคม พ.ศ.2551

- ถาม ชื่อ – สกุล อายุของท่าน
- ตอบ นายธีรเดช ธีรุต อายุ 38 ปี
- ถาม ระดับการศึกษาของท่านค่ะ
- ตอบ ปริญญาตรีครับ เอกศิลปศึกษา
- ถาม มีประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะกี่ปีค่ะ
- ตอบ สอนมา 5 ปีแล้วครับ
- ถาม ที่พักปัจจุบันของครู
- ตอบ 36 หมู่ที่ 4 ตำบลมะรุ่ย อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
- ถาม มีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรมบ้างมั๊ยค่ะ มีประสบการณ์ตั้งแต่เมื่อไร
- ตอบ มีครับ เป็นงานประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว เริ่มทำตอนนั้นก็ประมาณ 2 ปีที่แล้ว
- ถาม ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่ รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลากี่ปี
- ตอบ ปัจจุบันไม่ได้ทำ อยากนำมาสอนนักเรียนแต่ไม่มีโอกาส เพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ รวมเวลาที่ทำมาประมาณปีหนึ่ง แล้วก็ไม่ได้ทำอีก
- ถาม ท่านเคยใช้ประโยชน์จากงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่นหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ใช้ประโยชน์ในด้านใดค่ะ
- ตอบ เคยซื้อรังไก่ไม้ไผ่ครับ ซื้อมาได้เอามาเลี้ยงไก่หรือกครับ แต่นำมาประยุกต์เป็นที่ปลูกต้นไม้ดอกไม้
- ถาม ท่านเคยได้รับการถ่ายทอดงานประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัวจากใคร ได้รับการถ่ายทอดตั้งแต่เมื่อไรค่ะ
- ตอบ ปราชญ์ท้องถิ่นครับ เขามาเป็นวิทยากรสอนให้กับนักเรียน เป็นโรงเรียนก่อนที่ผมจะย้ายมาสอนที่นี่ ผมก็เรียนรู้พร้อมกับนักเรียน เลยได้ประสบการณ์ตรงนี้มา ได้รับการถ่ายทอดมาประมาณ 2 ปีที่แล้วครับ
- ถาม ตอนนั้นปราชญ์ท้องถิ่นท่านใช้วิธีการถ่ายทอดและให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างไรบ้างค่ะ
- ตอบ ท่านจะแนะนำอุปกรณ์ก่อนว่ามีอะไรบ้าง หลังจากนั้นก็จะให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องลักษณะของดอกไม้แต่ละชนิดว่ามีกลีบดอกกี่กลีบ กลีบดอกมีลักษณะอย่างไร กลีบเลี้ยงมีลักษณะ

อย่างไร ใบบนแบบไหน แล้วท่านจะสาธิตการขึ้นโครงทวดให้ดู นำมาประกอบและก็เข้าช้อให้สวย

ถาม ท่านได้นำความรู้เรื่องงานประดิษฐ์ดอกไม้จากฝ้ายบัวถ่ายทอดให้บุคคลอื่นหรือไม่ ถ่ายทอดให้ใครบ้าง เป็นจำนวนกี่ครั้งคะ

ตอบ ก็เคยถ่ายทอดนะ แต่น้อยครั้งประมาณ 10 ครั้ง เคยถ่ายทอดให้นักเรียน เพื่อนครูที่สนใจ

ถาม ตอนนั้นมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างคะ

ตอบ ภูมิใจครับ ภูมิใจว่านักเรียนและเพื่อนสามารถนำความรู้ตรงนี้ไปประกอบอาชีพเสริมก็ได้

ถาม ท่านคิดว่าควรนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้สอนในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ควรนำมาสอนครับ เพราะนำมาประกอบอาชีพได้ นักเรียนจะได้ช่วยผู้ปกครองหารายได้

ถาม หากนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ท่านคิดว่ามีเงื่อนไขหรือไม่ เงื่อนไขด้านใดบ้าง

ถาม เงื่อนไขการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นต้องได้รับการเห็นชอบจากทุกฝ่าย การเขียนหลักสูตรท้องถิ่นก็ต้องทำร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น เนื้อหาสาระจะต้องถูกต้องและตรงกับท้องถิ่น นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เรียนเพียงระยะสั้นๆ และต้องตรงกับความต้องการของนักเรียน เพราะนักเรียนชอบงานศิลปะไม่เหมือนกัน

ถาม ท่านจะมีกระบวนการอย่างไรบ้างในการที่จะนำความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตอบ ดำรวจข้อมูลว่าในท้องถิ่นมีภูมิปัญญาในเรื่องใด มีงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นใครบ้าง สถานที่อยู่ที่ไหนบ้าง โดยจัดทำเป็นเอกสารเพื่อสะดวกในการค้นหา เป็นหลักฐานให้สมศ. เวลามาประเมิน หรือเขตพื้นที่มาประเมิน นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแบบสอบถามความต้องการเรียนของนักเรียนว่านักเรียนอยากเรียนศิลปหัตถกรรมเรื่องใด เสนอผู้บริหารโรงเรียน ถ้าผ่านการเห็นชอบจากผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้อง ก็ทำการติดต่อประสานงานกับปราชญ์ท้องถิ่น เขียนหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น เชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียน อำนวยความสะดวกแก่ปราชญ์ท้องถิ่น และให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ตลอดเวลา จัดให้มีการจัดนิทรรศการ เพื่อแสดงผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน จัดให้มีการประกวดผลงาน และจัดจำหน่ายผลงานนักเรียน เป็นรายได้เสริมให้กับนักเรียน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและให้ความร่วมมือกับชุมชน เมื่อชุมชนมีความต้องการมีการจัดทำสื่อความรู้ด้านศิลปหัตถกรรมเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นักเรียนจะได้ค้นคว้าได้ด้วยตัวเองตลอดเวลา หรือว่าลงเป็นเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต ให้ทุกคนได้หา

ความรู้ ไม่ใช่เฉพาะนักเรียนของเรา แต่อาจเป็นนักเรียนที่อื่น คนอื่นที่สนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ก็มาศึกษาค้นคว้าเป็นความรู้ได้ เป็นการดีเสียอีกท้องถิ่นของนักเรียนจะได้มีชื่อเสียง อันนี้ก็สำคัญนะ เวลาเขตพื้นที่มาประเมิน หรือสมศ. มาประเมิน โรงเรียนจะได้มีหลักฐานการสร้างสื่อนวัตกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ถาม ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้าง

ตอบ คุณค่าของการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง คุณค่าด้านความรู้สึก อารมณ์ จิตใจ เป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ใจเย็น มีสมาธิ มีความอดทนความพยายาม และความละเอียดอ่อน คุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย การประหยัด การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว

ถาม การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะจะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร

ตอบ เกิดผลดีกับนักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้จากอาชีพของปราชญ์ท้องถิ่น สามารถนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาประกอบอาชีพ เกิดผลดีกับชุมชน นักเรียนจะได้นำความรู้นี้ถ่ายทอดกลับไปสู่ชุมชนของตัวเองไม่ให้สูญหาย เกิดผลดีกับปราชญ์ท้องถิ่น ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นยังคงอยู่และจะเป็นมรดกของท้องถิ่นต่อไป เกิดผลดีกับครูและบุคลากรในโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะได้เรียนรู้ไปพร้อมนักเรียน เพราะบางครั้งครูและบุคลากรในโรงเรียนไม่ได้เป็นคนในท้องถิ่น เกิดผลดีกับโรงเรียน โรงเรียนได้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริม อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ถาม ท่านจะมีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านศิลปหัตถกรรมให้กับนักเรียนอย่างไรบ้าง

ตอบ นำนักเรียนไปดูงานจากสถานที่จริงและงานวิชาการในโอกาสต่างๆ สอนความรู้พื้นฐานที่ควรรู้ เช่น วัสดุอุปกรณ์ วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ วิธีการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ สอนความรู้พื้นฐานทางศิลปะและประวัติความเป็นมาของศิลปหัตถกรรมนั้นๆ สาธิตวิธีการทำให้นักเรียนดู ให้นักเรียนปฏิบัติ นำผลงานนักเรียนจัดนิทรรศการ มีการแข่งขันประกวดผลงานและจัดจำหน่ายผลงาน ให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนจะได้ร่วมชื่นชมกับผลงานของนักเรียนร่วมกัน โดยเชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

ถาม จะจัดสอนในเนื้อหาสาระอะไรให้กับนักเรียนบ้าง

ตอบ สอนเรื่องพื้นฐานความรู้ทางศิลปะและประวัติความเป็นมาของศิลปหัตถกรรมนั้นๆ การใช้วัสดุอุปกรณ์ วิธีการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์และการเก็บรักษางานศิลปหัตถกรรม ประโยชน์ใช้สอยของงานศิลปหัตถกรรม วิธีการทำ และให้นักเรียนได้จัดนิทรรศการให้

ผู้อื่นได้รับรู้และชื่นชมผลงานนักเรียนร่วมกัน ให้มีการแข่งขันและจัดจำหน่ายผลงานนักเรียนด้วย ให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายจากการสร้างงานศิลปหัตถกรรมและจำหน่าย เป็นการบูรณาการวิชาศิลปะกับวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาสังคม จะได้เห็นความร่วมมือของนักเรียนครั้งนี้ด้วย

ถาม ท่านจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ที่จะทำให้นักเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความรู้สึกหวงแหน อยากจะอนุรักษ์และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

ตอบ ดำรงภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเก็บข้อมูลเป็นเอกสาร จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้กับนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้พร้อมกับนักเรียน

สัมภาษณ์นายปรีดา บุญช่วย
 ผู้บริหารสถานศึกษา
 สัมภาษณ์โดยนางปาริสุทธิ พรหมรักษ์
 วันที่ 26 เดือนธันวาคม พ.ศ.2551

- ถาม ชื่อ – สกุล และอายุของท่าน
- ตอบ นายปรีดา บุญช่วย อายุ 37 ปี
- ถาม ระดับการศึกษาของท่านค่ะ
- ตอบ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เอกหลักสูตรและการสอน
- ถาม มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาทั้งหมดจำนวนกี่ปีแล้วค่ะ
- ตอบ ทั้งหมดจำนวน 4 ปีครับ
- ถาม ที่พักปัจจุบันของท่าน
- ตอบ 105 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ปางขาว อำเภอกุระบุรี จังหวัดพังงา
- ถาม มีประสบการณ์ด้านศิลปหัตถกรรมหรือไม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้างค่ะ
- ตอบ ในส่วนตัวเองก็มีบ้าง ทำรังไก่ไม้ไผ่ให้ญาติไว้ใช้เลี้ยงไก่ที่บ้าน ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ เป็นไม้เนื้อแข็งในสวน จะทำไว้ใช้เอง บางครั้งก็ให้เป็นของขวัญให้ญาติพี่น้อง งานฝีมือที่ใหญ่สุดก็คงเป็นการก่ออิฐ การสร้างบ้าน
- ถาม ทำงานศิลปหัตถกรรมพวกนี้เป็นเมื่อไรค่ะ
- ตอบ อายุประมาณ 20 ปีก็ทำเป็น คือคุณพ่อทำตั้งแต่เด็ก คุณพ่อจะชอบทำของพวกนี้ ก็จะดูท่านทำ บางครั้งก็เป็นลูกมือช่วยท่าน จนกระทั่งทำเองเป็น
- ถาม ปัจจุบันยังทำอยู่หรือไม่ รวมเวลาที่มีประสบการณ์เป็นเวลากี่ปี
- ตอบ ทำบ้างบางโอกาสและเวลาที่อำนวย รวมเวลาประมาณ 10 ปี
- ถาม ท่านเคยเชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนให้กับนักเรียนหรือไม่
- ตอบ เชิญครับ โรงเรียนจะเชิญมาในคาบของชุมนุม ซึ่งมีหลายชุมนุม เช่น ชุมนุมภาษาอังกฤษ เพื่อการท่องเที่ยว ชุมนุมนักวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมศิลปะ ชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ชุมนุมห้องสมุด โดยมีครูและบุคลากรทุกคนรับผิดชอบชุมนุมตามความถนัดของตน นักเรียนจะเลือกเรียนตามสนใจและความถนัดของตนเอง
- ถาม ที่เป็นศิลปหัตถกรรมสอนในชุมนุมอะไรค่ะ เป็นศิลปหัตถกรรมด้านใดบ้าง
- ตอบ ถ้าเป็นงานศิลปหัตถกรรมจะเป็นคาบชุมนุมศิลปะ โดยมีครูประจำชุมนุมเป็นผู้รับผิดชอบ ตั้งแต่การเชิญวิทยากร การอำนวยความสะดวกให้กับปราชญ์ท้องถิ่น การจัดหาของขวัญ

เป็นสินน้ำใจให้กับปราชญ์ท้องถิ่น การดูแลควบคุมนักเรียนและการจัดทำเอกสารการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านของนักเรียนในคาบชุมนุม

ถาม ในแนวความคิดของท่าน คิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตในชุมชนอย่างไร

ตอบ เป็นอาชีพหารายได้ให้กับครอบครัว ถึงจะไม่มีชื่อเสียงก็สามารถขายในชุมชนได้ ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ เกิดความเข้มแข็งในชุมชนโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ วัสดุท้องถิ่นมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น เป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้อยู่คู่กับชุมชน

ถาม ควรนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะในกลุ่มงานวิชาการของโรงเรียนมีภาระงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าต้องเน้นความสำคัญของศิลปะ ภูมิปัญญาไทย การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา การระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา อีกประการ คือ การที่โรงเรียนให้ความสำคัญกับท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของชุมชน เมื่อชุมชนต้องการ เมื่อใดที่โรงเรียนต้องการความร่วมมือจากชุมชน จึงเป็นการง่ายในการนำชุมชนมาจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางโรงเรียน

ถาม ท่านมีกระบวนการอย่างไร เพื่อให้ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนของท่าน

ตอบ จัดให้มีการประชุมครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อนำเสนอนโยบายการนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน จัดให้มีการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งประเภทของงานศิลปหัตถกรรมและรายชื่อปราชญ์ท้องถิ่น จัดให้มีการสำรวจความต้องการเรียนของนักเรียน จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำเสนอโยบายและแนวทางในการนำศิลปหัตถกรรมเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียน ปรีกษาหารือและขอคำแนะนำ และจัดให้มีการประชุมครูและบุคลากรภายในโรงเรียนอีกครั้งเพื่อสรุปแนวทางในการนำศิลปหัตถกรรมเข้าสู่ระบบการศึกษา ติดต่อประสานงานกับปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป ให้ความสำคัญกับชุมชนโดยเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกิจกรรมกับชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีต่อกัน

- ถาม กระบวนการดังกล่าวมีเงื่อนไขหรือไม่คะ เงื่อนไขด้านใดบ้าง
- ตอบ มีเงื่อนไขเรื่องเวลา คือโรงเรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดเวลาที่จะสอนให้กับปราชญ์ท้องถิ่น อายุและจำนวนของนักเรียนจะต้องได้รับการลงมติจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะครู
- ถาม ท่านคิดว่าศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าด้านใดบ้างคะ
- ตอบ มีคุณค่าด้านจิตใจมีความสุขทั้งนักเรียนและปราชญ์ท้องถิ่น คุณค่าด้านอารมณ์จะเกิดสมาธิ ใจเย็น คุณค่าด้านสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจะไม่สูญหายไปจากสังคมและเป็นศูนย์รวมของชุมชน มีความเป็นเจ้าของชุมชน
- ถาม การนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนของท่าน จะเกิดผลดีกับใครบ้าง เกิดผลดีอย่างไร
- ตอบ เกิดผลดีกับชุมชน โดยที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังคงอยู่กับชุมชน ชุมชนมีความภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษและทำให้เกิดสำนึกรักบ้านเกิด เกิดผลดีกับนักเรียน นักเรียนจะมีความภูมิใจในท้องถิ่น ได้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนจะเกิดความสำนึกรักบ้านเกิด นักเรียนได้เห็นงานศิลปหัตถกรรมของคนในชุมชน และเกิดความรู้สึกว่าท้องถิ่นของตนเองก็มีดี เกิดผลดีกับโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนจะมีหลักสูตรท้องถิ่นตรงตามสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นและตรงกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน เกิดความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน เกิดผลดีกับครู ครูได้เรียนรู้ศิลปหัตถกรรมพร้อมกับนักเรียน
- ถาม ถ้าจะนำศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ท่านจะมีนโยบายให้กับครูสอนวิชาศิลปะอย่างไร
- ตอบ นโยบายให้มีการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีปราชญ์ท้องถิ่นท่านใดบ้าง เชี่ยวชาญงานศิลปหัตถกรรมประเภทใดบ้าง นโยบายการปรึกษาหารือพูดคุยกับปราชญ์ท้องถิ่นเรื่องการจัดการเรียนการสอน นโยบายการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และจัดให้มีการใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง นโยบายการสนับสนุนงบประมาณทั้งจากโรงเรียน และจัดขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นโยบายการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาดูงานศิลปหัตถกรรมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และสนับสนุนทุกกิจกรรมทุกรูปแบบที่ครูศิลปะจัดขึ้น นโยบายการส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนปลูกพรรณไม้ที่เป็นวัฒนธรรมชาติ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน สนับสนุนให้มีการทำสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้
- ถาม ท่านจะส่งเสริมหรือสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนศิลปหัตถกรรม

อย่างไรบ้าง

- ตอบ สร้างความตระหนักให้แก่ครูและนักเรียน สนับสนุนงบประมาณและสื่อในการจัดการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกให้กับครู นักเรียนและปราชญ์ท้องถิ่น สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือบุคคลสำคัญให้มาจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน
- ถาม ท่านจะมีกระบวนการอย่างไร เพื่อให้ให้นักเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญ มีความรู้สึกรักหวงแหน อยากจะอนุรักษ์และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นให้คงอยู่และเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป
- ตอบ ร่วมกับหน่วยงานอื่น จัดงานแสดงศิลปะท้องถิ่นประจำปี จัดให้มีการประกวดและแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม บูรณาการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ เมื่อมีการประชุมผู้ปกครองจะสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและความสำคัญที่จะอนุรักษ์และสืบทอดศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการวิจัย

ภาพระหว่างการสัมภาษณ์นางสาวนติฟ้า โต๊ะฟอ เด็กชายผดุงศักดิ์ สอิ่งทอง และเด็กชายภรทวิชย์ นาม โบราณ

ภาพระหว่างการสัมภาษณ์นายห้วง ลอดแก้ว นายประยูร มีมะแม และนางนลิษา เมืองแก้ว

ภาพระหว่างการสัมภาษณ์นายมนศักดิ์ ดวงแก้ว และนายธีรเดช ธีญรส

ภาพประกอบตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รูปแบบงานกระเป๋าสตรีจากตอกพลาสติกและมาลัยดอกไม้สด

รูปแบบงานเสื่อใบเตย

รูปแบบงานสานแข่งไม้ไผ่และงานประติมากรรม

ภาพประกอบตัวอย่างงานศิลปหัตถกรรมของปราชญ์ท้องถิ่น

วิธีการมัดผ้าเพื่อให้เกิดลายของงานผ้ามัดข้อม

เรือหัวโทงของชาวประมง

รังห่อไม้ผลประเภทจำปาและขนุน

ฝาผนังบ้านจากฝาขัดแตะ

ตบจากสำหรับมุงหลังคา

ภาพประกอบตัวอย่างงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่น